

Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen

SOO.OG

magazine

Op weg naar kindcentra, obs de Wiekslag
Zorgen over socialemotionele ontwikkeling door schoolsluiting
Kansrijk onderwijs: de wijde wereld in
Blikverruimend: STEAM op obs Futura
Ontwikkelingsmogelijkheden in het onderwijs

SOOOG *nieuws*

Bewegen is gezond! Iedereen mag meedoen aan Naschoolse Activiteiten

Samen met Huis voor de Sport Groningen verzorgt SOOOG Naschoolse Activiteiten (NSA's), gegeven door een sportcoach die de kinderen vaak al kennen, omdat hij of zij ook gymles geeft op school. De NSA's worden gegeven in de sporthal of bij verenigingen. Bijzondere lessen, zoals pietengym, maar ook wekelijkse activiteiten bij verenigingen, zoals kickboksen, crossfit, voetbal, tennis, hockey, paardrijden of een grote bingo.

Dankzij de Naschoolse Activiteiten worden steeds meer kinderen lid bij sportverenigingen en wordt er dus steeds meer bewogen in Oost-Groningen. In 2021 volgden kinderen van SOOOG scholen kennismakingslessen bij sportverenigingen, werden ze lid van tennisverenigingen, maneges en voetbal- en kickboxclubs. In Oostwold ontstond bij VVS zelfs een heel nieuw team voor de jongste kinderen, die door de NSA enthousiast waren geworden over voetbal.

Iedereen mag meedoen aan de NSA's, dus breng uw kind gerust eens langs! Meer informatie over de activiteiten die op de school van uw kind worden aangeboden is te verkrijgen bij de betreffende school.

INHOUD

SOOOG Nieuws	2
Voorwoord	3
De wijde wereld in	4
Een schooldirecteur en een leerkracht hebben samen een droom: busje aanschaffen, de wijde wereld in met alle klassen en kinderen laten zien hoeveel mooier er te ontdekken is.	
STEAM op obs Futura	7
Onderzoekend en 'out of the box' leren met de hele school.	
Boekbespreking	10
Omdenken in opvoeding, Berthold Gunster	
Op weg naar kindcentra	12
Obs de Wiekslag in Blijham is op weg een kindcentrum te worden.	
NPO-gelden: fantastisch en hard nodig. Wel kwetsbaar	18
Met extra geld vanuit het Nationaal Programma Onderwijs proberen scholen de achterstanden in te halen. Dat is mooi en hard nodig. Helaas gooit het lerarentekort soms roet in het eten.	
Ontwikkelingsmogelijkheden in het onderwijs	19
Drie leerkrachtondersteuners vertellen hoe zij hun eigen functie creëerden binnen SOOOG.	
Heerlijk (voor)lezen	21

COLOFON

Redactie Saffira Rijkee

Fotografie Jolien Norder, Saffira Rijkee, Boycott, Gottmer, Hoogland & Van Klaveren Lemniscaat, Moon, Scrivo Media

Vormgeving Puntgaaf Reclame & Vormgeving

Aan dit SOOOG Magazine werkten mee:

Annet Flim, Antonia Boels, Carmen Sijsling, Ina Gils, Ineke Dokter, Jaap Hansen, Janny Reitsma, Laureen Dijks, Wilbert van der Splinter.

Druk Afeer Winschoten.

SOOOG Magazine verschijnt twee keer per jaar en is een uitgave van Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen

Foto achterkant: Jolien Norder

Stichting
Openbaar Onderwijs
Oost Groningen (SOOOG)
Oldambt - Pekela - Westerwolde
Huningaweg 8
9682 PB Oostwold
Telefoon: 0597-453980
Mail: info@sooog.nl
www.sooog.nl

Dromen over de toekomst

Wat zou het mooi zijn als we iedere dag voor alle kinderen inspirerend, uitdagend en rijk kunnen maken met opvang en onderwijs.

Opvang en onderwijs waarin kinderen de ruimte krijgen om te leren en eigenaar te worden van hun eigen ontwikkeling, zodat ze hun eigen talenten gaan ontdekken en ontplooiën.

Verrijkte dagen in een kindcentrum, waarin opvang en onderwijs op natuurlijke wijze met elkaar verbonden zijn en we meer bieden dan spelen en leren. Een kindcentrum in een dorp of wijk waar alle kinderen elkaar ontmoeten, opgroeien en zich ontwikkelen en geen enkel kind met een busje en voor dag en dauw naar elders gebracht hoeft te worden.

Oh....wat zou het mooi zijn!

Gelukkig zijn we op de goede weg en in dit magazine leest u over kindcentra, extra ondersteuning, techniek-onderwijs en dromend de wijde wereld in trekken.

Heel veel inspiratie en leesplezier, boeiend om te lezen!

Met vriendelijke groet,

Janny Reitsma
Jaap Hansen

De wijde wereld in: kansrijk onderwijs door kinderen te laten zien hoeveel moois er is tussen hemel en aarde

Onderwijs is meer dan rekenen en taal. Wilbert van der Splinter, leerkracht groep 5 en 8 op obs Hendrik Wester in Oude Pekela en Rob Jager, adjunct-directeur van dezelfde school, dromen erover busjes aan te schaffen waarmee ze op pad kunnen met de hele school, de wijde wereld in. “Er is zo verschrikkelijk veel moois tussen hemel en aarde. Alleen in Oost-Groningen is al zoveel te ontdekken.”

Onderwijs wordt kansrijk als je investeert in het wereldbeeld van kinderen, zegt Wilbert. “De kansrijkheid van het onderwijs zit ‘m niet alleen in rekenen en taal. Je wilt kinderen laten zien dat er meer is tussen hemel en aarde. Dat school meer is dan alleen die kerndoelen. Die natuurlijk heel belangrijk zijn, daarvoor worden wij ingehuurd...”

Rob: “Maar daarnaast willen we de wijde wereld met ze in. Er is zoveel te ontdekken in je eigen omgeving én daarbuiten”. Wilbert: “Oost-Groningen is een fantastisch gebied. Er is veel te beleven, aan natuurschoon, aan cultureel erfgoed. Kinderen verdienen het om daarin rondgeleid te worden. Zodat ze weten waar ze vandaan komen. Het is historisch een interessant gebied. Zwaar bevochten in de tijd van Willem van Oranje. Neem alleen al Oude Pekela. Wat veel mensen niet weten is dat dit een heel rijk gebied is geweest. De vervening is hier begonnen. Het is natuurlijk ongelooflijk leuk om dat aan je kinderen te laten zien”. Rob: “Ja, wees trots op Oost-Groningen, wees trots op waar je vandaan komt. Het is een prachtige uitvalsbasis naar de rest van de wereld”.

NIETS BOVEN HET PROEFONDERVINDELIJKE

Het lijkt Rob en Wilbert fantastisch om busjes aan te kunnen schaffen waarmee één keer in de twee weken een groep van de Hendrik Wester op excursie gaat. Wilbert: “Alle scholen gaan wel eens op excursie. Maar naar onze zin gebeurt dat te weinig. Je gunt het kinderen dat ze naar het theater gaan. Daar kun je een rekenles geven, of geschiedenis, of aardrijkskunde. Of taallessen in de sjoel in Groningen”. Rob: “Zo wordt onderwijs betekenisvol. Kinderen gaan zien wat de bedoeling ervan is”. Wilbert: “Precies. We hebben prachtige methodes, maar op een digibord gaan ze niet leven. Er gaat niets boven het proefondervindelijke. Vorig jaar hebben Rob en ik een uitdagende klas vol sterke karakters een geschiedenisles gegeven in kamp Westerbork. We hebben de stoute schoenen aangetrokken en busjes geleend van het Dollard College. Boterhammen mee en hup, die kant op! Het waren totaal andere kinderen. Er werd zo intensief geleerd. En het beklijft veel beter”.

Na die proef ontstond de droom van drie eigen busjes. Rob: “We willen een culturele schoolkalender maken en met de hele school, het hele jaar door, op pad. Naar het Groninger Museum, het Veenkoloniaal Museum, naar Amsterdam...” Wilbert: “Je kunt zeehonden gaan kijken bij de Punt van Reide en meteen de kwelders in je biologieles opnemen. Op de terugweg kun je via een loop middeleeuwse kerkjes in Oost-Friesland bekijken...”

Groep zes gaat binnenkort naar het Hunebedcentrum in Borger. Rob: "Als ik ze daarover vertel zijn ze het volgende week vergeten. Als ze daar met eigen ogen het grootste hunebed van Europa zien vergeten ze dat nooit meer. We kunnen af en toe ver weg, maar ook binnen een straal van vijftig kilometer is zoveel te zien en te ontdekken. Juist op het gebied van geschiedenis, aardrijkskunde, biologie". Wilbert: "Precies! En onderwijs is bij uitstek het vak waarin je moet durven dromen. En groot moet durven denken over wat het beste is voor onze kinderen. Wij geloven dat dat het vergroten van hun wereld is".

INVESTEREN IN BLIK?

Enthousiasme genoeg. Nu alleen het geld nog. Een klein deel is er al in de vorm van subsidie vanuit gemeente Pekela. Ook hebben Wilbert en Rob fondsen op het oog die ze willen aanschrijven. Eén aangeschreven onderwijsfonds gaf aan niet te willen investeren in blik. Wilbert: "Toen dachten wij: huh? Of ze hebben het niet begrepen of wij hebben het enthousiasme niet kunnen aanwakkeren. Het zou juist reuzeleuk zijn om te investeren in bussen, waardoor je de kinderen de komende jaren van excursies kunt verzekeren. Dus wij gaan komend seizoen ons best doen om dit linksom of rechtsom te realiseren".

'Als je de wereld groter maakt voor kinderen zullen ze hun talenten gemakkelijker aanboren'

Als het geld er nog niet is, is het idee alvast te beginnen met enthousiaste ouders die mee willen rijden. Wilbert: "Maar de wens blijft dat eigen vervoer, zodat je het kunt uitrollen. Dat als je in groep vier zit je je al kunt verheugen op de excursie die ze elk jaar in groep vijf of zes doen. Er zijn gewoon highlights die je elk kind gunt om te zien".

OVER GRENZEN KIJKEN

Wilbert en Rob zijn heilig overtuigd van hun droom. Rob: "Er is zoveel wat je zou kunnen doen, ook later als werk. Maar je moet wel weten dat het er is". Wilbert: "Als je het normaal vindt om eens over de grens te gaan en de Duitse taal regelmatig hoort dan is de stap om daar te solliciteren niet meer zo groot. Net als de stap om te gaan studeren in een grote

'Er zijn gewoon highlights die je elk kind gunt om te zien'

stad. Het is zo mooi om kinderen te laten zien dat er zo verschrikkelijk veel moois tussen hemel en aarde is en dat je door even in de auto te stappen zoveel kunt zien en ontdekken. Als je de wereld groter maakt voor kinderen, juist op deze leeftijd waarop ze zich voornamelijk verwonderen, als je ze met plezier betekenisvol laat leren zonder te verzanden in hol gewauwel, dan geloof ik oprecht dat ze hun talenten gemakkelijker zullen aanboren en gemotiveerd zijn verder te kijken dan de grenzen van hun eigen dorp of stad".

STEAM op obs Futura

‘Dit geeft een enorm mooie energie in school’

Dat mooie technieklokaal hadden ze al, en met de subsidie Schoolkracht heeft het team van obs Futura haar STEAM onderwijs helemaal ingebed in haar jaarprogramma. Groepsoverstijgend en ‘out of the box-denkend’ komen alle kinderen zo in aanraking met science, techniek, engineering en mathematics.

En daar is iedereen heel blij mee, vertelt directeur Annet Wortelboer. “Je bent op een andere manier met de lesstof bezig. Heel laagdrempelig, we doen helemaal niet hele moeilijke technische dingen, we zijn gewoon aan het onderzoeken en willen de kinderen nieuwsgierig maken. Alleen het aanbieden van onderzoekend en ontwerpend leren maakt al dat kinderen enthousiast aan het ontdekken zijn wat er allemaal kan. Dat geeft een enorm mooie energie in de school.”

Het STEAM onderwijs wordt op Futura in drie blokken van acht weken gegeven, door alle handen in school. Elk blok heeft een thema dat verdeeld is in verschillende onderdelen. Annet: “Per bouw werken we groepsdoorbrekend en in workshops van een middag per week werken de kinderen aan de verschillende STEAM-onderdelen”.

“Vooral de afwisseling in het programma vindt iedereen erg leuk”, zegt Annet.” In de afgelopen periode was het thema bijvoorbeeld ‘Ik ben’. Het ene groepje

deed onderzoek naar reuk en smaak met proefjes, er was een onderdeel waarin je jezelf moest schilderen, anderen deden een onderzoekje naar wat sterker is: een rond of een recht bot en in de bovenbouw is een start gemaakt met een onderzoekje naar DNA. De volgende periode is het thema techniek, energie en duurzaamheid en daar horen weer allerlei activiteiten op een zo breed mogelijk gebied bij. Een middag per week zitten alle kinderen dan bij elkaar en zijn ze allemaal met hetzelfde onderwerp bezig, maar iedereen doet iets anders. Dat is érg leuk.”

STEAM staat eigenlijk voor Science, Techniek, Engineering, Art en Mathematics. Op obs Futura hebben ze bij de M ook Mediawijsheid gevoegd, vertelt Annet. “Dus er staat altijd iets van digitale geletterdheid op het programma.”

Omdat de groepjes klein zijn en het door de opzet van het programma goed te behappen is voor leerkrachten – als leerkracht bereid je steeds hetzelfde proefje voor, alleen voor de kinderen is elke middag anders, dus je hoeft niet iedere week iets nieuws te verzinnen – kun je iets echt uitgebreid aanpakken, zegt Annet. “We hebben een kast vol leuke spullen, maar het zijn allemaal dingen waar je echt voor moet gaan zitten.

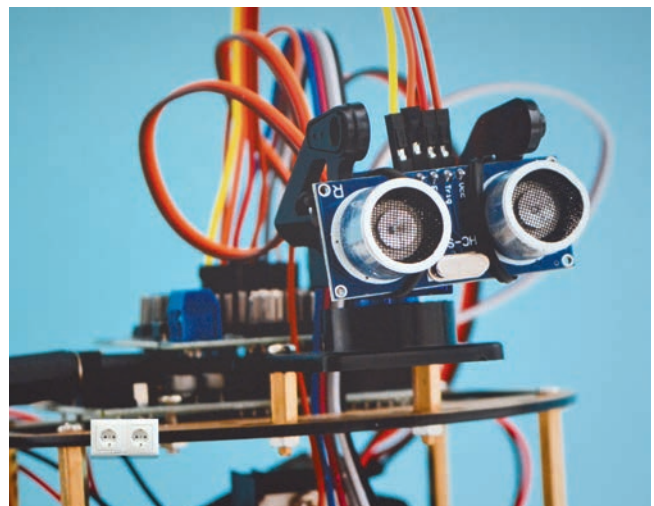

Op deze manier kan dat. Je kunt een doos technisch lego pakken, of kleine onderzoekjes doen. De bedoeling is dat we ook gastlessen krijgen en op excursies gaan. Zo gaat de hele bovenbouw in april naar NEMO in Amsterdam. En in maart krijgen we Ben Feringa, Nobelprijswinnaar voor Scheikunde, met zijn team op bezoek.”

Annet ziet dat de blik van kinderen verruimt en dat ze direct toepassen wat ze leren. “Kinderen zijn vindingrijk, eigenaar van hun leerproces, creatief. Je leert out of the box denken, de stof wordt anders aangeboden dan je gewend bent. Bij ieder kind zie je daardoor wel een talent omhoogkomen.” En, ook zo mooi: “Je maakt kinderen enthousiast voor wetenschap en techniek”.

Om STEAM als meerjarenprogramma op te kunnen zetten heeft obs Futura subsidie van Schoolkracht (aan te vragen bij de Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen van de overheid) aangevraagd en gekregen. Deze subsidie is bedoeld voor onderwijsvernieuwing. Dankzij de subsidie konden leerkrachten extra vrij gepland worden om het programma op te zetten en om te borgen dat STEAM jarenlang stevig op het programma zal staan, ook straks, zonder subsidie.

Berthold Gunster

Berthold Gunster is de grondlegger van het Omdenken. Over zijn gedachtegoed schreef hij inmiddels 10 bestsellers met prikkelende titels als 'Lastige kinderen? Heb jij even geluk', 'Ik ben oké, jij bent een sukkel' en 'Zoals verwacht loopt alles anders'.

Omdenken is een manier van denken waarbij je kijkt naar wat er is, en niet naar wat er zou móeten zijn. Hiermee maak je de omslag van 'ja-maar'-gedrag naar 'ja-en'-gedrag. Hij doet dat op een verfrissende, luchtige en aangenaam confronterende manier.

Omdenken in opvoeding,
Berthold Gunster.
ISBN 9789400511965.

Boekbespreking

Omdenken in opvoeding. 'Achter lastig gedrag gaat altijd een verlangen schuil'

Het leven van onze kinderen is primair hún leven. We kunnen ze niet de weg wijzen, onze rol is vooral dienstbaar: we moeten ze behoeven voor gevaar. Die gefrustreerde uitroep: 'het is hier geen hotel!', kun je dus uit je repertoire schrappen. 'Kinderen grootbrengen betekent dat je in zeker opzicht wél een hotel hebt. Sterker nog, het is nog veel erger dan een hotel. Ze betalen namelijk helemaal niets en ze zijn voorlopig nog niet weg.'

Dat schrijft Berthold Gunster in zijn boek *Omdenken in opvoeding*, waarin hij ervoor pleit om lastig gedrag als gewenst gedrag te benaderen. Niet direct afhaken, hij heeft - net als in zijn andere boeken over omdenken - echt een punt.

Want achter lastig gedrag gaat altijd een verlangen schuil, stelt Gunster. 'Kinderen vertonen lastig gedrag omdat hun verlangen gefrustreerd wordt. Ze willen iets, alleen lukt het ze niet.'

Een kind dat pest wil zich groot voelen. Een kind dat weigert zijn jas aan te trekken wil zijn autonomie behouden. 'Lastig gedrag is een behoefte die zich op een stuntelige manier uitdrukt.' Over het algemeen zit achter lastig gedrag een verlangen naar erkenning, autonomie of competentie.

We kunnen stoppen met het 'opvoeden' van onze kinderen, zegt Gunster. Niet dat we ze moeten verwaarlozen of veronachtzamen. Integendeel. 'Met opvoeden bedoel ik dat we kinderen verplichten dingen te doen die ze niet willen óf dat we ze verhinderen dingen te doen die ze wél willen. Allemaal voor hun toekomst. Waar van die zinnen bij horen als: "later zul je me dankbaar zijn". Die manier van opvoeden leidt bijna per definitie tot strijd.'

Stoppen met opvoeden? Laat je je kinderen dan gewoon aan hun lot over? Juist niet. 'Opvoeden' zou simpelweg vervangen moeten worden door 'zorgen voor'. En daarmee bedoelt Gunster dat we ons 'primair verantwoordelijk maken voor de gezondheid en het welzijn van onze kinderen in het hier en nu'.

Dat betekent niet dat je een slaaf van je kind zou moeten zijn: vanuit zorg kun je juist heldere grenzen stellen, zegt Gunster. Een kind dat alleen maar suikerhoudende drankjes wil drinken kun je dat verbieden, omdat het slecht voor hem is.

Onze neiging om lastig gedrag zo snel mogelijk kwijt te raken zorgt er vaak alleen maar voor dat het gedrag verergert. Zo maak je van een probleem een ramp, zegt Gunster. Wat je dan wel moet doen? Het probleem accepteren in plaats van onze 'dwangmatige oplossingsreflex' volgen. Dan ga je van 'hoe-het-zou-moeten-zijn' naar hoe het is en naar hoe-het-zou-kunnen-zijn.

'Achter lastig gedrag gaat altijd een verlangen schuil'

En: zelfonderzoek doen. Eens goed nadenken of een probleem wel echt een probleem is en daarna of het gedrag van onze kinderen dan het probleem is, of dat onze verwachtingen dat zijn. 'Want een probleem is altijd een tegenstelling tussen een feit en een verwachting.'

Omdenken in opvoeden bevat gouden tips die vol humor worden gebracht. Met handig gereedschap om problemen stap voor stap om te denken en je aandacht te verleggen van het lastige gedrag (dat wat jij niet wilt) naar het verlangen van het kind (wat het kind wél wil).

Op weg naar kindcentra: obs de Wiekslag in Blijham

De afgelopen jaren hebben twaalf SOOOG scholen de overstap naar een kindcentrum gemaakt. Obs de Wiekslag in Blijham zit middenin dat proces: op weg naar een kindcentrum.

De aanvraag voor de kwalificatie kindcentrum kan de deur nog niet uit, maar het proces is in volle gang op de Wiekslag. Tegelijk wordt hier het traject Leren Anders Organiseren gevolgd: het onderwijsconcept waarin het jaarklassensysteem wordt losgelaten en kindgericht onderwijs centraal staat. Het zal de basis vormen voor het kindcentrum dat de Wiekslag wil worden, zegt adjunct-directeur Madelon Klaassens. “Een kindcentrum waarin KiWi en SOOOG samenwerken, groepen door elkaar heen werken en alle kinderen zo soepel mogelijk overgaan van de ene naar de andere groep.”

Zo'n soepele overgang is, zeker in de onderbouw, erg belangrijk. Madelon: “Een kind dat zes jaar is, is niet van de een op de andere dag een schoolkind. Het blijft een jong kind dat sprongsgewijs leert. We vinden het belangrijk dat groep drie spelend leert en dat je tegemoetkomt aan de bewegingsbehoefte en de spanningsboog van kinderen van die leeftijd. In de overgangen tussen groepen moet verandering komen. Dat moet soepeler”.

PEUTERSPEELGROEP

Op de Wiekslag wordt intensief samengewerkt met peuterspeelgroep d'Ondersteen van KiWi (Kinderopvang Winschoten). Hier komen peuters met een vve-indicatie vier ochtenden per week. School en peuterspeelgroep bevinden zich onder een dak in het MFA-gebouw van Blijham. Dat heeft als grootste voordeel dat het contact tussen de peutergroep en de onderbouwgroepen als vanzelf gaat. Madelon: “Ouders en kinderen van de peutergroepen zien de juffen van groep een en twee dagelijks, en kinderen kunnen altijd een kijkje nemen in groep een en twee. De overgang verloopt daardoor soepeler en de overdacht is warm, omdat pedagogisch medewerkers en juffen vlak bij elkaar zitten”.

‘Ons droombeeld is een hele onderbouwvleugel voor peuters, kleuters en groep drie’

GROEP TWEE-DRIE

De Wiekslag heeft een bijzondere combinatiegroep: een groep twee-drie. Eveneens voor die soepeler overgang, legt Madelon uit. “In het gebouw zie je dat letterlijk terug: sinds de herfstvakantie hebben we een doorgang tussen groep een-twee, twee-drie en ons speelleerlokaal. De peutergroep heeft een eigen ruimte omdat deze aan bepaalde eisen moet voldoen. Op bepaalde tijden werken de groepen allemaal door elkaar in het speelleerlokaal. Ons droombeeld is een hele onderbouwvleugel voor peuters, kleuters en groep drie.”

Het past precies binnen Leren Anders Organiseren: het jaarklassensysteem loslaten. Madelon: “We praten nu nog in groepen, maar het kan goed zijn dat we volgend schooljaar andere keuzes maken en dat het een groep een-twee-drie wordt. Op dit moment zijn we volop bezig die doorgaande leerlijn die een kindcentrum moet hebben, vorm te geven. Alles om de overgang van de peutergroep naar groep een en daarna groep twee en drie zo natuurlijk mogelijk te maken”.

ALLEMAAL KINDCENTRA

Twaalf SOOOG scholen hebben inmiddels de transitie naar kindcentrum gemaakt. In 2022 zetten nog vier scholen die stap. Andere scholen doen dit mogelijk later. Sommige scholen kunnen vanwege hun omvang geen kindcentrum worden. Zij blijven onderdeel van een cluster van scholen.

EEN-TWEE...DRIE?

Het is gaandeweg leren, zegt Madelon. “Alles is nieuw. Voor zo’n grote groep heb je een strakke planning en altijd een juf én onderwijsassistent nodig. Over sommige dingen zijn we supertevreden, we hebben een mooi lokaal en een superuitdagende omgeving voor de kinderen. We lopen ook tegen zaken aan: we merken dat groep twee kinderen in groep twee-drie zich optrekken aan de kinderen in groep drie en dat het verschil tussen groep twee kinderen in groep een-twee en groep twee-drie daardoor groter wordt. Daarom denken we aan een grote groep een-twee-drie.”

EN 4?

Het volgende stukje van de puzzel is de aansluiting op groep vier. “Daar zit ineens een knip. Ook die overgang moet soepeler. Dat zijn puzzels die we gaandeweg proberen te leggen.”

SAMENWERKEN

De peuterspeelgroep en de Wiekslag stemmen hun pedagogisch fundament langzamerhand op elkaar af. Madelon: “We proberen gezamenlijke thema’s te doen zoals de Sinterklaasviering, of Sint Maarten. Afgelopen schooljaar is dat met Sint Maarten – ondanks corona – gelukt. Ook zijn de peuters en kleuters op de Dag van de Eenzaamheid bij ouderen

in het MFA-gebouw op bezoek geweest. Het zijn nu nog losse activiteiten, maar we willen de samenwerking tussen pedagogisch medewerkers en school veel verder uitbouwen”.

BUITENSCHOOLSE OPVANG

In de verre toekomst zouden Madelon en haar collega’s de Wiekslag graag uitbreiden met buitenschoolse opvang. “Die zit nu in het dorp zelf, maar we zouden het graag in het schoolgebouw hebben. Net als peuteropvang. De peuterspeelgroep is op vier ochtenden, dat is niet interessant voor alle werkende ouders. Wij zouden het fijn vinden als alles in één gebouw zou komen.”

PERSONEELSTEKORT

Wanneer zal de Wiekslag een officieel kindcentrum zijn? Madelon: “Het streven was februari dit jaar, maar we worden ingehaald door de tijd. Daarbij hebben we te maken met een tekort aan leerkrachten en KiWi kampt met een tekort aan pedagogisch medewerkers. De behoefte aan een buitenschoolse opvang is er vanuit ouders, maar door dat personeelstekort kan het nog niet. Omdat we een peutergroep in ons gebouw hebben kunnen we de aanvraag tot kindcentrum al doen. Er is een aantal scholen voor ons, dus wanneer we echt een kindcentrum zijn is nog even afwachten”.

NPO-gelden: fantastisch en hard nodig, maar door lerarentekort wel kwetsbaar

Scholen moesten hun deuren de afgelopen jaren een aantal keren langdurig sluiten. Om de schade die dat heeft aangericht te herstellen heeft de overheid vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) voor twee schooljaren geld beschikbaar gesteld. Hard nodig, want er zijn zorgen over vooral de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen.

Scholen hebben het knap gedaan, zegt Linda de Jonge, directeur van het expertisecentrum van SOOOG. In korte tijd moesten ze afgelopen schooljaar een plan maken voor de besteding van de NPO-gelden. "In de laatste weken voor de zomervakantie moest elke school alles analyseren, een plan maken, contacten leggen. Echt petje af dat dat is gelukt."

Vanaf de eerste schoolsluiting in maart 2020 heeft het ministerie van Onderwijs onderzoek gedaan naar de gevolgen van onderwijs op afstand.

Op alle ontwikkelingsgebieden van kinderen spelen zorgen zegt Linda, en met name op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling. "Thuisonderwijs is vooral gericht op de cognitieve ontwikkeling. Het is intensief en vraagt veel aandacht en concentratie. Afstemmen op onderlinge verschillen of signalen zoals non-verbale communicatie is een stuk lastiger achter een computer. Hierdoor is het lastiger om te differentiëren. Veel kinderen hebben school echt gemist. De structuur, het samenzijn. Leerkrachten geven hetzelfde aan. Kinderen hebben elkaar gemist, je hebt echt iets in te halen."

EXTRA MENSEN VOOR DE KLAS

De meeste scholen zetten met de NPO-gelden in op sociaal-emotionele ontwikkeling – de basis voor het leren – en cognitieve ontwikkeling. Linda: “Wat je veel ziet is één-op-één-begeleiding, extra mensen voor de klas voor extra feedback of instructie in kleine groepjes, inzet op welbevinden en het samen leren van en met medeleerlingen”. Ook metacognitie (denken over wat je doet, kijken of dat goed gaat, je gedrag bijstellen als dat nodig is) en andere executieve functies (zoals jezelf sturen, plannen en organiseren, je aandacht richten, omgaan met emoties) krijgen aandacht. Linda: “Daar hebben kinderen voor de toekomst iets aan. Groepsvorming een boost geven is ook een doel dat ik veel zie. Ook wordt veel gekozen voor het binnenhalen van specialisten zoals rekencoördinatoren en leespecialisten. Hen wordt gevraagd een scholingstraject op maat op te zetten. Daar zullen de kinderen jarenlang profijt van hebben”.

‘Kinderen hebben elkaar gemist, je hebt echt iets in te halen’

MOOIE INITIATIEVEN

Linda ziet mooie initiatieven ontstaan dankzij de NPO-gelden. Een taallokaal op obs Letterwies bijvoorbeeld, waar taal op een rijke manier wordt aangeboden. Op obs de Waterlelie zijn ze dolblij dat ze het geld kunnen inzetten voor IMC Basis. Leerlingen

uit groep zeven en acht krijgen hier wekelijks les van professionals uit het bedrijfsleven, om kennis te maken met verschillende beroepen. Linda: “Andere scholen werken thematisch, zetten specialisten als docenten bewegingsonderwijs in of halen bijvoorbeeld een dramadocent naar school. Dat vind ik persoonlijk een hele mooie. Je kiest snel voor cognitieve ontwikkeling, terwijl drama een fantastisch middel is, echt een ondergeschoven kindje in het onderwijs. Natuurlijk zijn rekenen en taal nodig, maar drama is verbaal en non-verbaal, alles komt erin terug”.

OUDERS MISSEN VEEL

Het bevorderen van ouderbetrokkenheid is ook een belangrijk doel van veel scholen. Linda: “Ouders mogen al best lang niet in de school. Als je kind tijdens de vorige lockdown begon in groep drie en nu in groep vier zit, hoeveel heb je dan al gemist? Sinterklaas, de kerstviering: je mag haast nergens meer bij zijn. Dat vraagt van scholen creatief omgaan met het vergroten van ouderbetrokkenheid”.

Omdat de NPO-gelden voor twee schooljaren beschikbaar zijn en het nog niet bekend is of die periode verlengd wordt kiezen de meeste scholen ervoor ze te gebruiken voor iets waar ze al mee bezig waren.

EEN GREEP UIT DE DINGEN WAAR DE NPO-GELDEN VOOR WORDEN INGEZET BINNEN SOOOG:

- Sociaal-emotionele ontwikkeling: welbevinden, Rots en Water, één-op-één-begeleiding, meer mensen voor de klas
- Inzet specialisten (rekenen, taal, lezen)
- Cognitieve ontwikkeling: inzet specialisten voor taal, rekenen en lezen, één-op-één-begeleiding, meer mensen voor de klas, aandacht voor metacognitie en executieve functies
- Bewegend leren
- Groepsvorming een boost geven
- Ouderbetrokkenheid bevorderen
- Talentontwikkeling
- Inzet vakdocenten beweging, muziek, drama
- Bibliotheek op School

Scholen die extra aandacht aan rekenen besteden halen bijvoorbeeld een rekenspecialist in huis. Sterk, vindt Linda. “Dat was ook het advies: zorg dat je in deze twee jaren iets duurzaam opstart. Dat betekent voor de meeste scholen dat je niet een compleet nieuw traject begint: je moet er na die twee jaar weer zonder kunnen. Dan merk je dat onderwijs om leerkrachten draait: veel scholen willen meer mensen voor de klassen.”

REALITEIT IS WEERBARSTIG

Het is hoe dan ook fijn, extra geld om aan achterstanden te werken, zegt Linda. Maar de realiteit is weerbarstig, vooral door het nijpende lerarentekort. “Als je een extra docent hebt aangenomen voor ondersteuning op sociaal-emotioneel gebied, maar er is een leerkracht ziek, dan zet je die extra docent in de praktijk toch vaak daarvoor in. Je stuurt niet een klas naar huis terwijl voor een andere klas twee leerkrachten staan. Dat is zo zonde, want het doel is juist om kwetsbare kinderen, die nadeel hebben ondervonden van de schoolsluiting, te ondersteunen. De vraag is of je die allemaal bereikt.”

WAT GEMIST WERD NU EEN BEETJE EXTRA

Zorgen om de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen blijven voorlopig. De schoolsluitingen zijn kinderen niet in de koude kleren gaan zitten. Linda: „Het sociale aspect van fysiek bij elkaar zijn is zo vreselijk belangrijk. Kinderen leren zoveel van en met elkaar. Coöperatief werken is een hele zinvolle manier van leren en dat wil niet achter een pc. Dus in dat soort dingen wordt geïnvesteerd: in wat belangrijk is. Dat wat we tijdens de thuiswerkperiode gemist hebben doen we met de NPO-gelden nu een beetje extra.”

Ontwikkelingsmogelijkheden in het onderwijs

*Van onderwijsassistent
naar leerkrachtondersteuner*

Jolien Norder, Laureen Dijks en Annet Kriessan zijn leerkrachtondersteuners. Een nieuwe functie binnen SOOOG, die de dames eigenhandig op de kaart hebben gezet en die door leerkrachten erg gewaardeerd wordt.

Jolien werkt op Kindcentrum de Bouwsteen in Finsterwolde, Laureen op Kindcentrum de Uilenburcht in Beerta en Annet op obs de Waterlelie in Winschoten en obs Heiligerlee in Heiligerlee.

Ze begonnen bij SOOOG als onderwijsassistent en vonden elkaar in het verlangen naar meer verdieping. Ze onderzochten waar behoefte aan was op SOOOG scholen en stuitten op de opleiding Pedagogisch Educatief Professional aan Hogeschool KPZ in Zwolle. Ze overtuigden het bestuur van SOOOG van de toegevoegde waarde die ze zouden hebben met deze opleiding en zorgden ervoor dat deze aan de SOOOG Academie werd toegevoegd. En zo geschiedde. Jolien, Laureen en Annet volgden

de tweejarige hbo-opleiding die ze afgelopen zomer afrondden. In hun tweede jaar maakten ze een filmpje en infographic om hun mogelijke toekomstige functie als leerkrachtondersteuner op de kaart te zetten en ook dat lukte. Nu worden de dames via het expertisebureau van SOOOG daar waar nodig ingezet als leerkrachtondersteuners.

GROTERE ONDERSTEUNENDE ROL

Toen ze als onderwijsassistent werkten deden Laureen, Jolien en Annet vaak dingen waar ze best capabel voor waren, maar niet officieel bevoegd. Annet: “Door deze opleiding hebben we die bevoegdheden wel en hebben we een grotere ondersteunende rol binnen de school en binnen de klas gekregen. We zijn bijvoorbeeld bevoegd om minimaal twee dagen per week zelfstandig een groep te draaien, onder eindverantwoordelijkheid van de leerkracht. We kunnen dus deels helpen het lerarentekort op te vangen”. Laureen: “Ook kunnen wij de IB’er ondersteunen. Op de Uilenburcht doe ik dat al”.

NIEUWE FUNCTIE

De opleiding Pedagogisch Educatief Professional (voorheen Pedagogisch professional kind en educatie) is vrij nieuw. De functie leerkrachtondersteuner moet haar vorm binnen SOOOG dan ook nog krijgen. Annet: "Toen wij aan de opleiding begonnen stond de functie leerkrachtondersteuner nog niet eens in het functieboek van SOOOG. Daar hebben wij ons hard voor gemaakt en daarmee hebben we voor onderwijsassistenten de mogelijkheid gecreëerd om intern door te kunnen groeien".

De functie zelf groeit ook nog, in vorm en qua bekendheid. Dat geldt overigens ook voor de functie onderwijsassistent. Jolien: "We zijn heel breed inzetbaar, maar leerkrachten weten nog niet altijd precies wat ze nou met ons kunnen waardoor je nog niet optimaal wordt ingezet. Dat moet de komende jaren nog groeien. De IB'er mag bijvoorbeeld gebruik van ons maken, dat weten ze meestal niet. Er zit wel een verschil in de opleiding die wij hebben gedaan en de functie die wij nu uitoefenen binnen SOOOG. De opleiding die we hebben gedaan is veel breder".

'Collega's zeggen dat het echt helpt en ondersteunt en dat ze meer tijd hebben'

GEWAARDEERD

Dat de functie leerkrachtondersteuner nieuw is betekent dat er nog niet veel vacatures voor zijn. In de Randstad liggen de vacatures al voor het oprapen, dus Jolien, Annet en Laureen verwachten dat de vraag ook in het noorden zal toenemen. Zeker omdat de dames zich als leerkrachtondersteuners bijzonder gewaardeerd voelen in hun werk. Laureen: "Het zou een aderlating zijn als ik hier volgend schooljaar niet meer zou zijn. Collega's geven aan dat ze blij zijn dat ik er ben. Dat het echt helpt en ondersteunt en dat ze meer tijd hebben om dingen voor te bereiden of weg te werken. Normaal stapelt dat werk zich op".

STUKJE EXTRA

Ook onderwijsassistenten blijven hard nodig binnen SOOOG. Iedere school zou er minstens een moeten hebben, vinden Annet, Jolien en Laureen. Voor kinderen zijn onderwijsassistenten en leerkrachtondersteuners een waardevolle toevoeging. Ze kunnen zich focussen op het sociaal-emotionele deel van een groep, waardoor bijvoorbeeld conflicten en escalatie voorkomen kunnen worden. Annet: "Door onze aanwezigheid krijgen kinderen net dat extra stukje aandacht, ondersteuning en begeleiding. Veel leer-

krachten hebben die behoefte: ze zien dat een leerling deze ondersteuning nodig heeft, maar hebben hun handen vol met twintig leerlingen".

Tijdens de opleiding Pedagogisch professional kind en educatie lag de nadruk op kindcentra en op de samenwerking daarin tussen opvang, hulpverlening, onderwijs en ouders. En op hulpverlening en systemisch werken en coachen. Leerkrachtondersteuners zijn erin getraind naar de hele groep te kijken. Annet: "Naar de interactie tussen alles, naar wat er thuis is gebeurd in het weekend. Wij zorgen dat daar een oog en oor voor zijn. Zodat het kind meer gezien wordt en je problemen kunt ondervangen".

Hun nieuwe functie is erg interessant zeggen Jolien, Laureen en Annet. Gedragsproblematiek of groeps-gedrag kan worden uitgedroogd, leerproblemen begeleid. Annet: "Het is zó divers en dat maakt het interessant. Wij denken dat er voor onderwijsassistenten die door willen groeien tot leerkrachtondersteuner enorm mooie kansen liggen".

DE OPLEIDING PEDAGOGISCH EDUCATIEF PROFESSIONAL

- Voor onderwijsassistent, (specialistisch) pedagogisch medewerker, pedagogisch medewerker kinderopvang, jeugdzorg, sociaal cultureel werk of BOS-medewerker.
- Associate degree (ad): tweejarige hbo-opleiding.
- Leidt op voor functies binnen het onderwijs, kinderopvang, welzijn en jeugdhulp en levert mensen die een bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren van 0 tot 18 jaar.

Heerlijk (voor)lezen!

Zelf lezen en samen lezen is goed voor de ontwikkeling van kinderen. Hun woordenschat wordt groter, net als hun gevoel voor taal. Lezen prikkelt de fantasie en stimuleert sociaal-emotionele vaardigheden. Bovendien is samen lezen vooral erg gezellig. Ook oudere kinderen vinden het vaak nog erg leuk om voorgelezen te worden! SOOOG Magazine zet een paar niet te missen kinderboeken op een rij.

Van snoepjesproever tot matrassentester

*Marianne Busser en Ron Schröder.
Illustraties: Mark Janssen*

Stel je eens voor dat je alles zou kunnen worden wat je wilt. Je hoeft niet naar school, hebt geen diploma's nodig, je mag zelf een beroep verzinnen! Wat zou jij dan graag willen zijn?

In dit heerlijke prentenboek laten Marianne Busser en Ron Schröder kinderen door middel van grappige versjes kennismaken met de leukste beroepen. Matrassentester worden, uitvinder en zelfs snoepjesproever. Vanaf 3 jaar.

Moon - EAN 9789048860746.

Draakje vurig

*Josina Intrabartolo &
Janneke van Olphen.
Illustraties: Martine Goudappel*

Het enthousiaste Draakje Vurig heeft een super-idee. Hij weet precies wat hij wil: varen naar het eiland in het meer! Als het plannetje na al zijn inspanningen toch dreigt te mislukken, wordt meteen duidelijk waarom hij Draakje Vurig heet...

Een prentenboek op rijm vol passie en vuur, dat herkenbaar is voor alle enthousiaste, wilskrachtige en toch zo gevoelige heethoofdjes. Achterin het boek staat een spanningsmeter waarop kinderen kunnen aangeven hoeveel stress zij op dat moment ervaren. Vanaf 4 jaar.

Scrivo Media - EAN 9789491687327.

De Sterrenkijker

Beatrijs Oerlemans. Illustraties: Peter-Paul Rauwerda

Een klein scheepje dobert op de grote zee. Aan boord zijn Maarten en zijn kat Max, en hun buurmeisje Roos, het scheepsmaatje. Ze zijn op weg naar het katteneiland, waar een sterrenregen zal plaatsvinden – wie de sterren ziet vallen, mag een wens doen. Dat is het begin van een mini-odyssee: na een feestelijk verblijf op het katteneiland varen ze naar het circuseiland waar Roos wil optreden, en gaan ze op weg naar de wens van Maarten. Beatrijs Oerlemans weet dit fantastische verhaal, om voor te lezen én zelf te lezen, in je hart te laten landen. Peter-Paul Rauwerda geeft in paginagrote illustraties gestalte aan de reis van Maarten, Max en Roos over de eindeloze zee. Vanaf 6 jaar.

Lemniscaat – EAN 9789047705871.

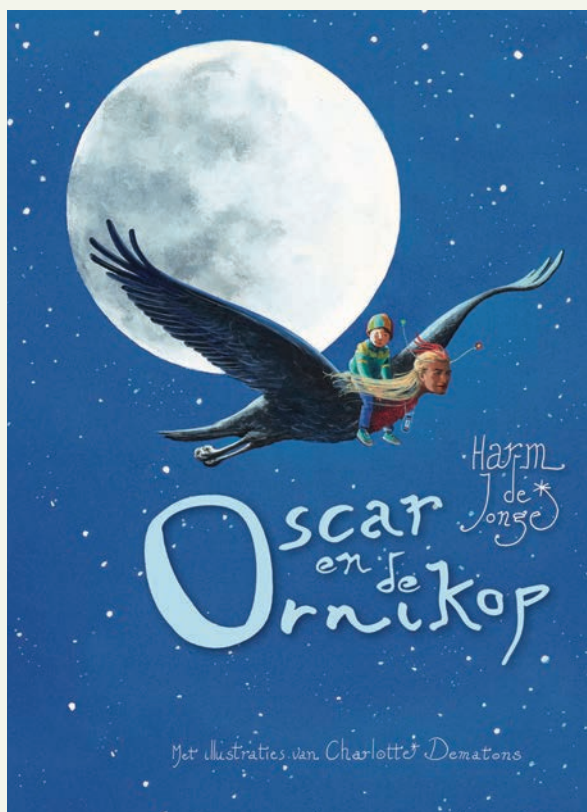
De pittige pruim die een pop werd

Vojtech Masek. Illustraties: Chrudos Valousek

Vol absurdistische humor en met een geweldige komische timing vertelt een houten pop over zijn ongelooflijke avonturen.

Vertaald uit het Tsjechisch. Vanaf 7 jaar.

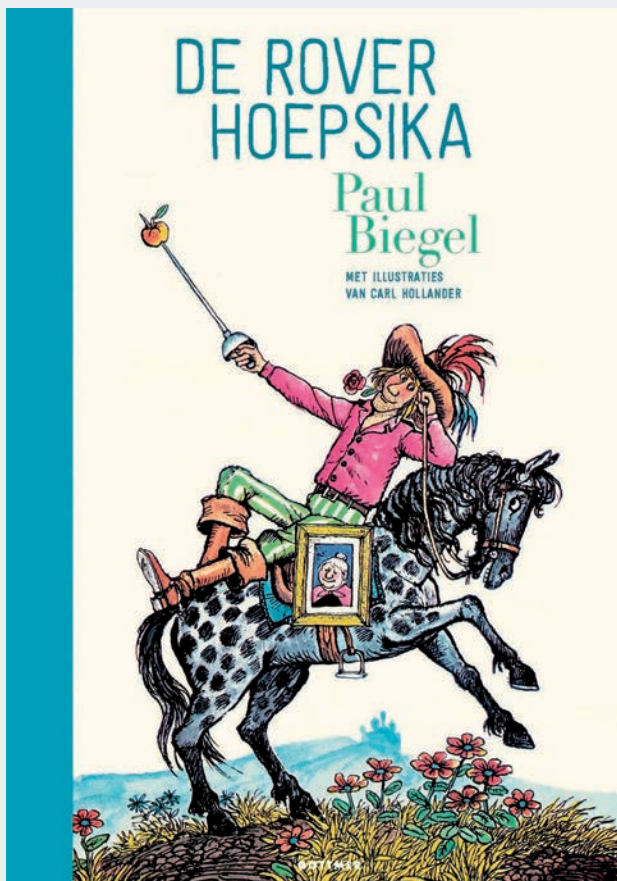
Boycott – EAN 9789492986016.

Oscar en de Ornikop Harm de Jonge

Oscar wordt op school vaak gepest. En alsof dat nog niet erg genoeg is, juf Spaanhout doet daar eigenlijk niets aan en vindt dat hij niet moet zeuren. Wanneer Oscar op een avond in bed ligt en niet kan slapen, verschijnt de Ornikop voor zijn slaapkamerraam. Dit wonderlijke wezen neemt Oscar mee naar de drie droomeilanden van koningin Karamella, Tikkie Vergat en Bjoetie Bobèl. Zij laten Oscar zien wat zijn plaaggeesten te wachten staat. En ondertussen leert Oscar zijn nare herinneringen in de juiste laatjes van zijn geheugen op te bergen. Vanaf 8 jaar.

Hoogland & Van Klaveren Uitgeverij – EAN 9789089671929.

De rover Hoepsika

Paul Biegel. Illustraties: Carl Hollander

De rover Hoepsika is geen gewone bandiet. Hij rooft alleen van de rijken en is goed opgevoed door zijn geliefde moeder. Elke dag heeft hij vreselijk spijt van zijn wandaden, maar stoppen met roven, dat kan hij niet. Dan ontmoet hij op een dag een rijke heer, die graag gebruik wil maken van de talenten van de rover Hoepsika. Zijn dochter Josefine is in handen gevallen van de schurk IJzergreep. De rover Hoepsika moet haar bevrijden, maar dat is zo makkelijk nog niet...

Gottmer - EAN 9789025773823.

Vlieg! Marco Kunst. Illustraties: Philip Hopman

Marius is een buitenbeentje. Niet zo stoer als zijn broer, en het liefst is hij bij zijn opa of kijkt hij naar de sterren, want hij wil astronaut worden. Elke keer als hij naar zijn opa wandelt, komt hij langs een inrichting. De 'gekken' achter het hek fascineren hem. Dan krijgt Marius het aan de stok met Vogelpoep, de gevaarlijk ogende grote jongen die volgens de verhalen in het dorp ook gek zou zijn. Marius twijfelt steeds meer aan zichzelf: waar ligt de scheidslijn tussen dromen en gek zijn?

Vanaf 10 jaar. Lemniscaat - EAN 9789047705321.

Ik heet Olivia en daar kan ik ook niets aan doen Jowi Schmitz

Dit is het grootste probleem: mijn moeder is dood. Dit is het een na grootste probleem: mijn vader weet het even niet zo goed. Dat mag natuurlijk best, maar er komt wel veel rommel van. Die moet ik steeds opruimen en ik ben nog maar tien. Verder zijn er kleinere problemen: De boot is klein. We hebben weinig geld. Mijn vader is barbier en geen gewone kapper die ook vrouwen kan, dus heeft hij maar de helft van de wereldbevolking als klandizie. Gelukkig zijn hier best veel mannen die zich het liefst de hele dag laten scheren en knippen. Tenminste, dat zegt mijn vader. Dan is er nog het nieuwste probleem dat klein begon maar steeds groter wordt: mijn moeder is gecremeerd en ze zouden de as nasturen, maar ze kunnen ons denk ik niet vinden. Omdat mijn vader het even niet zo goed weet. Omdat ik nog maar tien ben.

'We zijn op doorreis', zegt de vader van Olivia. Maar wat is een doorreis als je niet van je plek komt? Op een boot nota bene, gestrand in de tuin van een kapsalon? Het is maar voor tijdelijk, weet Olivia, zolang haar vader het even niet zo goed weet. Maar hoe kom je weg van een boot in de tuin? Zonder moeder, maar met veel herinneringen en een compleet veranderd leven? Vanaf 10 jaar. Lemniscaat - EAN 9789047703495.

